

U.1991.674H

H.D. 18.juni 1991 i sag I 323/1990

Rockwool International A/S (adv. Poul Johannessen)

mod

Høje-Taastrup Kommune

Miljøret 1.3

Twist mellem grundejer og miljømyndighederne om, hvem der skulle betale udgifterne til bortskaffelse af olieforurenede jord.

G erhvervede i 1962 en grund i Hedehusene. I 1987 pålagde kommunen, K, G at bortskaffe al forurenede jord fra grunden. Miljøstyrelsen, M, stadfæstede i 1988 K's afgørelse og udtalte, at K havde haft hjemmel til at pålægge G at afholde udgifterne til rensning af grunden. G påstod K og M dømt til endelig at afholde udgifterne. Lagt til grund, at forureningen var sket før G's overtagelse af grunden, at G ikke havde eller burde have haft kendskab til forureningen, og at de omhandlede foranstaltninger ikke var en forudsætning for G's byggeri. Efter forarbejderne til bekendtgørelse nr. 386 af 11. august 1980 sammenholdt med de ansvarsregler, der i øvrigt gælder i miljøbeskyttelseslovgivningen, måtte bestemmelserne i bekendtgørelsens § 16 forstås således, at de ikke gav fornøden hjemmel til at pålægge G at betale udgifterne ved arbejderne. G's påstand herefter taget til følge. [1]

Østre Landsrets dom 12. september 1990 (6. afd.)

(H. Blegvad Jensen, Risbjerg, Birte Lynæs).

Under denne sag har sagsøgeren Rockwool International A/S påstået de sagsøgte Høje-Taastrup Kommune og Miljøstyrelsen dømt til en for begge og begge for en at betale 598.729,69 kr. med procesrente fra sagsanlægget, den 16. juni 1989, til betaling sker.

De sagsøgte har principalt påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvilken af sagens parter der endeligt skal afholde udgiften til tekniske undersøgelser og opgravning og bortfjerning af olieforurenede jord fra sagsøgerens ejendom matr. nr. 4 a Fløng, Hedehusene, i anledning af en olieudsvivning, der blev konstateret i 1987.

Sagens omstændigheder er nærmere følgende:

Sagsøger erhvervede i 1962 af SANO A/S ejendommen matr. nr. 4 a Fløng, Hedehusene.

I 1987 foretog sagsøger udgravninger på ejendommen med henblik på at opføre en ny administrationsbygning m.v. på grunden. I den forbindelse blev der fundet jord, der var forurenede med dieselolie.

Efter at sagsøger havde indberettet forholdet til Høje-Taastrup Kommune, meddelte kommunen ved skrivelse af 16. juli 1987 følgende:

»Rockwool A/S påbydes hermed at bortskaffe al olieforurenede jord fra grunden, jvf. bekendtgørelse nr. 410 af 27.7.1977 om olieaffald m.v. § 3 (kopi vedlagt) på følgende måde:

Der skal graves jord væk i udgravningen, således at det kan erfares, om hvorvidt der er mere olieforurenede jord end først antaget,

-
al olieforurenede jord skal køres til I/S KARA, Skovbo, -

675

teknisk forvaltning skal være tilstede ved opgravningen.«

Sagsøgeren meddelte ved skrivelse af 30. juli 1987 Høje-Taastrup Kommune følgende:

»Vedr.: Olieforurenede jord på matr. nr. 4 a Fløng, Hedehusene.

I fortsættelse af vor skrivelse af 1987-07-22 kan det oplyses, at vi nu har fjernet ca. 800 m³ jord. Al jord, der er fjernet og afleveret hos IS KARA, Skovbo, er fjernet under Miljøsektionens tilsyn og efter ordre fra Winnie van der Loo.

De foreløbige udgifter er skønnet til ca. kr. 350.000.

På grund af sagens omfang foranledigede Winnie van der Loo 1987-07-27 et møde, hvori også sektionsleder Hans Jensen, Miljøsektionen, deltog. På mødet anbefalede Miljøsektionen, at forureningens omfang burde fastlægges, inden beslutning om sagens videreførelse træffes, og vi har derfor standset opgravningen.

Vi er af den opfattelse, at alle udgifter i forbindelse med forurenings-sagen skal afholdes af det offentlige, når Rockwool ikke har forårsaget forureningen.

Vi afventer derfor en udtalelse fra Høje-Taastrup Kommune om, hvad man mener, vi bør foretage os videre i sagen.

For god ordens skyld forbeholder vi os ret til at anke påbudet af 1987-07-22.«

Påbuddet fra Høje-Taastrup kommune blev i den følgende tid efterkommet af Rockwool, der bortfjernede al olieforurenede jord under forbehold om tilbagesøgning af udgiften hos det offentlige.

Rockwool påklagede pålægget til Miljøstyrelsen.

Ved skrivelse af 17. august 1987 meddelte Høje-Taastrup kommune blandt andet til sagsøger, at kommunens påbud i sagen, der vedrører forurening af jorden med mineralolieprodukter, træffes med hjemmel i miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med oplag af olie m.v.

I skrivelsen er det vedrørende spørgsmålet om det offentliges afholdelse af udgifter anført:

»-

den foreliggende sag er ikke omfattet af de særlige regler vedrørende udgiftsfordeling m.v. i lov om kemikalieaffaldsdepoter, da der, ifølge Rockwolls hidtidige undersøgelser ikke er tale om deponering/spild af kemikalieaffald.

-

Høje-Taastrup kommune har således behandlet sagen i henhold til tilsynsbestemmelserne i Miljøministeriets bekendtgørelse om olieaffald m.v. (bekg. nr. 410 af 27. juli 1977), samt Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med oplag af olie m.v. (bekg. nr. 386 af 21. august 1980). Det fremgår af sidstnævnte bekendtgørelses § 16, stk. 5, at »udgifter til foretagelse af foranstaltninger, som er pålagt i medfør af stk. 3-4, afholdes af den, til hvem pålægget er meddelt.«

Kommunen forlangte således, at Rockwool skulle betale hele gravningsudgiften.

Denne afgørelse påklagede Rockwool også.

De samlede omkostninger i forbindelse med olieforureningen på Rockwool Nord er opgjort således:

»Omkostningerne beløber sig til kr. 597.011,86, som fordeler sig således:

701	Geologiske undersøgelser og konsulentassistance ...	96.912,76 kr.
702	Tilsyn rådg. ingeniører	8.643,60 kr.
703	Opgravning og bortkørsel af forurenede jord	363.449,00 kr.
704	Andre entrepriser	128.006,50 kr.

700	Total	597.011,86 kr. «

Miljøstyrelsen traf den 18. april 1988 afgørelse. Miljøstyrelsens bemærkninger og afgørelse er sålydende:

»Høje-Taastrup Kommunes påbud af 16. juli 1987 er udstedt under henvisning til bekendtgørelse nr. 410 af 27. juni 1977 om olieaffald m.v. Ved skrivelse af 17. august 1987 præciserer kommunen, at påbudet er udstedt i henhold til § 16 i bekendtgørelse nr. 386 af 21. august 1980, ifølge hvilken kommunalbestyrelsen kan bestemme, at forurenede jord omkring en utæt tank bliver fjernet.

Af en miljørapport fra Rockwool International A/S af 10. september 1987 samt af rapport fra TERRAQUA af september 1987 fremgår det, at de i foråret 1987 opgravede tanke var beliggende på det forurenede område.

Påbudet er givet til grundens ejer, Rockwool International A/S, der har ejet grunden siden 1962. Miljøstyrelsen finder, at påbudet med rette er givet til grundens ejer, og at hjemlen for påbudet er olietankbekendtgørelsens § 16, stk. 3. Efter dennes bestemmelser må en ejer eller bruger af en tank tåle et kommunalt påbud om at iværksætte afværgeforanstaltninger med den deraf følgende

676

foreløbige forpligtelse til at afholde de dermed forbundne udgifter. Derimod tager bestemmelsen ikke stilling til det endelige erstatningsretlige ansvar.

Spørgsmålet om, hvorvidt Rockwool International kan få sine udgifter ved de af kommunalbestyrelsen pålagte foranstaltninger dækket af en tidligere ejer af grunden, må afgøres af domstolene.

Miljøstyrelsen stadfæster herved Høje-Taastrup Kommune påbud af 16. juli 1987.

Advokat P. Johannesen og Høje-Taastrup Kommune er orienteret ved kopi af denne skrivelse.«

Ved skrivelse af 6. juni 1988 anmodede advokat P. Johannesen på vegne sagsøger Miljøstyrelsen om at fremkomme med sine bemærkninger vedrørende påbudets hjemmel og eventuelt foretage en fornyet vurdering af sagen.

Miljøstyrelsen fastholdt ved skrivelse af 20. december 1988 den tidligere afgørelse, hvorefter pålæg efter § 16, stk. 3, i olietankbekendtgørelsen, uanset om trediemand er direkte årsag til den skete forurening, meddeles til ejeren af de tanke, hvorfra olieforureningen hidrører, med deraf følgende foreløbig forpligtelse til at bære udgifterne.

Sagsøgers påstand svarer til den samlede afholdte udgift i forbindelse med olieforureningen.

Der er under sagen afgivet forklaring af pensionist Aage Schelde Hansen. Han har forklaret, at han var ansat hos Sano, der da ejede ejendommen. Ansættelsen varede til 1951. Han havde da blandede opgaver, idet han både fungerede som fyrbøder og som truckfører. Virksomheden lavede navnlig gulvkork. Man fyrede med korkstøv. Man brugte olietanke. Han blev ansat i 1962 hos Rockwool, hvor han arbejdede til 1977. Der lå to olietanke på det område, som siden viste sig at være forurenede. Den ene lå 5-6 meter nord for laboratoriet. Den var tom i 1962. Han fik ved salget til opgave at sikre sig, at den var tom, hvad kan konstaterede ved at kikke ned i den. Ved siden af tømmerværkstedet var der yderligere en tank med afgiftsfri benzin. Den var på 3.000 liter. Den blev tømt af olieselskabet og fjernet. Der kan have været en mindre tank ved siden af den større. Den har muligvis været der hele tiden og er ikke blevet taget op, da den blev afløst af den store tank. En sådan tank har vidnet ikke konstateret på området.

Sagsøger har til støtte for sin påstand overfor de to sagsøgte gjort gældende, at sagsøger har krav på refusion fra de sagsøgte, idet sagsøger ikke har forårsaget forureningen.

Den har fundet sted i den tidligere ejers tid og må være dennes ansvar. Det må lægges til grund, at olien er udsivet i den tidligere ejers tid fra den tank, som vidnet i 1962 konstaterede tom. Ved ejendommens overtagelse i 1962 har sagsøger foretaget en forsvarlig inspektion af tankene. I den forbindelse blev der ikke gjort iagttagelser, der burde

give anledning til at sikre mod olieudslip. Man lod tankene blive liggende, fordi de var tomme. Sagsøger er ikke forureneren, og ansvar kan ikke pålægges på objektivet grundlag. Det er et grundlæggende synspunkt i miljølovgivningen, at det er forureneren - og altså kun denne - der skal betale.

Endvidere har sagsøger gjort gældende, at Høje-Taastrup kommune ikke har haft hjemmel til at meddele pålægget på objektivet grundlag.

Som følge af det anførte har pålægget lidt af en klar indholdsmangel, der gør det ugyldigt.

Når Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 386 af 21. august 1980 om kontrol med oplag af olie m.v. § 16, stk. 5, foreskriver, at den, der får meddelt pålæg, også skal betale for udgiften ved bekæmpelsen af forureningen, må dette endvidere forudsætte, at der er det sædvanlige culpaansvar til stede. Selv om sagsøger skulle være forpligtet til at efterkomme pålægget, betyder dette ikke, at sagsøger endeligt skal udrede udgifterne dertil.

Som følge af det anførte bør de to sagsøgte solidarisk refundere udgiften, hvis afholdelse således endeligt må påhvile det offentlige.

Udgiftens størrelse må anses for godkendt af kommunen, der hele tiden har været orienteret om foranstaltningerne.

De sagsøgte har til støtte for deres påstand om frifindelse gjort gældende, at påbudet har haft klar hjemmel i § 16 i bekendtgørelse nr. 386 af 21. august 1980. Bekendtgørelsens regel hidrører fra udkastet til bekendtgørelsen, der fremgår af betænkning nr. 545 af 1969. I bekendtgørelsens form har reglen eksisteret siden bekendtgørelse nr. 67 af 26. februar 1970.

Det ansvar, der gøres gældende mod ejeren af en forurenede grund, er det almindelige grundejeransvar, og både denne almindelige ansvarsregel for grundejere og miljøbeskyttelseslove, som bekendtgørelsen har hjemmel i, udgør i et tilfælde som dette, hvor sagsøger ikke har handlet culpøst, tilstrækkelig hjemmel for påbudet, der består i en pligt til at få bragt ejendommen i lovlig stand. For at sikre sig mod den risiko, der kan ligge i tidligere

677

ejers forurening, må grundejeren, når han overtager ejendommen, indgående undersøge ejendommen og eventuelt rejse indsigelse og erstatningskrav over for sin sælger.

Når påbudet har tilstrækkelig hjemmel, medfører dette, at det økonomiske ansvar påhviler den, påbudet rettes til. De sagsøgte har i øvrigt begge bestridt, at det må anses for godtgjort, at forureningen hidrører fra tiden før 1962, ligesom det er bestridt, at kommunen beløbsmæssigt har godkendt kravet. Den omstændighed, at kommunen har fulgt det arbejde, der har tjent til påbudets opfyldelse, er ikke ensbetydende med en godkendelse af udgiftens størrelse. Det bestrides dog ikke, at sagsøger har afholdt en udgift svarende til kravet.

Landsretten skal udtale:

Af de af de sagsøgte anførte grunde findes kommunen at have haft hjemmel til at meddele påbudet til sagsøgeren som grundejer med den virkning, at udgiften til gravningen endeligt skal afholdes af sagsøgeren.

De sagsøgte frifindes derfor.

- - -

Sagsøgeren betaler til de sagsøgte under eet 40.000 kr. i sagsomkostninger.

Højesterets dom.

Den indankede dom er afsagt af Østre Landsret.

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Bangert, Weber, Munch, Else Mols, Wendler Pedersen, Poul Sørensen og Melchior.

Appellanten har gentaget sin påstand.

De indstævnte har påstået stadfæstelse og har gentaget deres subsidiære påstand.

Som sagen foreligger oplyst, må det lægges til grund, at forureningen er sket før appellantens overtagelse af grunden, at appellanten ikke havde eller burde have haft kendskab til forureningen, og at de omhandlede foranstaltninger ikke har været en forudsætning for det af appellanten iværksatte byggeri. Efter forarbejderne til bekendtgørelse nr. 386 af 21. august 1980 sammenholdt med de ansvarsregler, der i øvrigt gælder i miljøbeskyttelseslovgivningen, findes bestemmelserne i bekendtgørelsens § 16 at måtte forstås således, at de ikke har givet fornøden hjemmel til at pålægge appellanten at betale udgifterne ved arbejderne.

Der er efter de foreliggende omstændigheder ikke grundlag for at anfægte størrelsen af de udgifter, som appellanten har afholdt til efterkommelse af pålægget.

Højesteret tager derfor appellantens påstand til følge.

Thi kendes for ret:

Inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse skal de indstævnte, Høje-Taastrup Kommune og Miljøstyrelsen, én for begge og begge for én til appellanten, Rockwool International A/S, betale 598.729,69 kr.- med procesrente fra 1. juni 1989 samt 100.000 kr. i sagsomkostninger for landsret og Højesteret.

1. Er kommenteret i UfR 1992B, side 34.